

KÖZÉRTHETŐEN
AZ EURÓPAI UNIÓ
SZAKPOLITIKÁIRÓL

Küzdelem
a szegénység
ellen egy
változó
világban

Európai
Bizottság

Fejlesztési és együttműködési politika

„Ma már tudjuk, hogy megvannak a szükséges technikai, pénzügyi és anyagi forrásaink ahhoz, hogy a mélyszegénységet 2030-ra száműzhessük a világból. Nincs tehát több kifogás, cselekednünk kell!”

Andris Piebalgs, az Európai Bizottság fejlesztéspolitikáért felelős biztosa

KÖZÉRTHETŐEN AZ EURÓPAI UNIÓ SZAKPOLITIKÁIRÓL

Ez a tájékoztató füzet a „Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról” című sorozat része. A sorozat azt hivatott elmagyarázni, mit tesz az EU azokon a területeken, ahol hatáskörrel rendelkezik, miért van szükség arra, hogy intézkedjen, és munkája milyen eredménnyel jár.

A rendelkezésre álló ismertetőket a következő internetcímen lehet elolvasni és letölteni:

http://europa.eu/pol/index_hu.htm

Hogyan működik az Európai Unió?
Európa 2020 stratégia: Európa növekedési stratégiája
Az EU alapító atyái

Adópolitika
Belső piac
Bővítés
Csalás elleni küzdelem
Digitális menetrend és információs társadalom
Egészségpolitika
Éghajlat-politika
Élelmiszer-biztonsági politika
Energiapolitika
Fejlesztési és együttműködési politika ✕
Foglalkoztatás és szociális ügyek
Fogyasztói ügyek
Gazdasági és monetáris unió és az euró
Halászati és tengerügyi politika
Határok és biztonság
Humanitárius segítségnyújtás
Jogérvényesülés, alapvető jogok és uniós polgárság
Kereskedelempolitika
Költségvetési politika
Környezetvédelmi politika
Közlekedéspolitika
Kulturális és audiovizuális politika
Kutatási és innovációs politika
Kül- és biztonságpolitika
Mezőgazdasági politika
Migrációs és menekültügyi politika
Oktatási, képzési, ifjúsági és sportpolitika
Regionális politika
Vállalkozáspolitikai
Vámpolitika
Versenypolitika

TARTALOM

Miért van szükségünk uniós fejlesztési és együttműködési politikára?
Összefogásban az erő! 3

Milyen eszközökkel él az Európai Unió?
Testre szabott módszerek. 6

Hogyan közelíti meg az EU a kérdést?
A szavaktól a tettekig 9

Kitekintés
Céljaink valóra váltása. 15

További információk 16

Közérthetően az Európai Unió szakpolitikáiról Fejlesztési és együttműködési politika

Európai Bizottság
Kommunikációs Főigazgatóság
Kiadványok
1049 Brüsszel
BELGIUM

A kézirat lezárva: 2014. február

Címlapfotó és fotó a 2. oldalon: © iStockphoto.com/lucadp

16 o. – 21 × 29,7 cm
ISBN 978-92-79-24212-0
doi:10.2775/57226

Luxembourg: az Európai Unió Kiadóhivatala, 2014

© Európai Unió, 2014
Sokszorosítás engedélyezve. A fényképeket a szerzői jog tulajdonosának előzetes engedélyével lehet csak felhasználni vagy sokszorosítani. Engedélyért közvetlenül a jogtulajdonosokhoz kell fordulni.

Miért van szükségünk uniós fejlesztési és együttműködési politikára?

Összefogásban az erő!

A 2012-ben folyósított 55,2 milliárd euró összegű hivatalos fejlesztési segéllyel az európai intézmények és a 28 uniós tagállam együttesen a globális hivatalos segély több mint felét adta, amivel a világ legnagyobb adományozójává lépett elő.

Az Európai Bizottság eközben 2012-ben egymaga több mint 13,5 milliárd euró összegben nyújtott külső segélyt. A fejlődő országok felzárkóztatása melletti határozott elkötelezettségével az EU egyszerre mutatja ki szolidaritását ezen országok felé, valamint törekvését egy biztonságosabb és gazdagabb világ megvalósítására. Az európai szintű összefogás több szempontból is hatékony lehet, hiszen egyedülálló helyzetének köszönhetően az EU fellépése akkor is eredményes tud lenni, ha tagállamai erre külön-külön nem lennének képesek.

Az EU a világ 140 országában képviselteti magát, szerteágazó tapasztalatokkal, egyedülálló hitelességgel és semlegességgel rendelkezik az emberi jogok, a választási megfigyelés, a kormányzás és a válságkezelés terén. Az uniós programok több évet ölelnek fel, ezért hosszú távú és kiszámítható segélyezést tesznek lehetővé. A fejlődés fenntarthatóságához pedig e két tényező egyformán fontos.

Az EU a különböző donorok fellépéseinek összehangolásából is kiveszi a részét. Nemzetek felett álló szervezetként megteheti, hogy ambiciózus közös célokat tűz ki, és átfogó megoldásokat keres a globális fejlesztési problémákra. A jelenlegi gazdasági légkörben ma különösen fontos, hogy elkerüljük a párhuzamosságokat. Az EU rendelkezik a szükséges kritikus tömeggel ahhoz, hogy szembenézzen a globális kihívásokkal.

Az EU fejlesztési tevékenységeit összehangolja a más területeken, például a humanitárius segély, a környezetvédelem vagy a biztonsági és a kereskedelempolitika terén tett erőfeszítéseivel.

A szolidaritás az európai integráció sarokköve

A fejlesztési együttműködés kezdetektől fogva az európai integrációs folyamat része volt. Az 1957-es Római Szerződés azzal a céllal irányozta elő az Európai Fejlesztési Alap létrehozását, hogy az támogatást nyújtson a gyarmatoknak és tengerentúli területeknek. Amikor az 1960-as években kezdetét vette a gyarmatok önállósodási folyamata, a tagállamok megállapodtak abban, hogy gyarmataik függetlenedése után részt vállalnak azok támogatásának költségeiből. Ezt a politikát az EU aztán később fokozatosan egyre több ázsiai, latin-amerikai és környező európai fejlődő országra is kiterjesztette.

Végül 2000-ben az EU és az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országok aláírták a mérföldkő jelentőségű Cotonoui Megállapodást. Maig ez a 20 éves időszakra kötött kereskedelmi és támogatási megállapodás jelenti a legszélesebb körű partnerséget az AKCS-országok és az EU között. A megállapodás célja, hogy a felek együttműködjenek a szegénység felszámolásában, és segítsék az AKCS-országokat abban, hogy azok fokozatosan bekapcsolódhassanak a világ gazdaság vérkeringésébe.

A további pénzügyi eszközöknek – köztük a Fejlesztési Együttműködési Eszköznek és az Európai Szomszédsági Támogatási Eszköznek – köszönhetően az EU a világ más országaiban is ki tudja fejteni tevékenységét.

Az EU mindezekén túl 2000-ben vállalta, hogy támogatja az Egyesült Nemzetek Szervezete által megállapított millenniumi fejlesztési célok megvalósítását, hogy 2015-re érdemben csökkenjen a mélyszegénység.

A Lisszaboni Szerződés tovább erősítette az uniós fejlesztési együttműködés jogalapját. A Szerződés világosan kimondja, hogy az Unió fejlesztési együttműködési politikája elsődleges célként a szegénység mérséklésére, idővel pedig annak felszámolására irányul. Az Unió azon politikáinak végrehajtásakor, amelyek hatással lehetnek a fejlődő országokra, figyelembe veszi a fejlesztési együttműködés célkitűzéseit. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a fejlesztési politika önálló szakpolitikának minősül.

Az EU oroszlánszerepet vállal a millenniumi fejlesztési célok megvalósításában

Az ENSZ 2000. évi csúcstalálkozóján az EU a világ vezető hatalmaihoz csatlakozva elkötelezte magát a szegénység 2015-ig megvalósuló felszámolása mellett. A csúcstalálkozó résztvevői nyolc millenniumi fejlesztési célt határoztak meg, amelyek keretében vállalják, hogy:

- véget vetnek a mélyszegénységnek és az éhínségnek;
- megvalósítják a mindenkire kiterjedő alapfokú oktatást;
- előmozdítják a nemek közötti egyenlőséget;
- csökkentik a gyermekhalandóságot;
- gondoskodnak az anyák egészségi állapotának javításáról;
- küzdenek a HIV/AIDS, a malária és más betegségek ellen;
- biztosítják a környezeti fenntarthatóságot; és
- a fejlesztés érdekében globális partnerséget építenek ki.

Gyerekek a Keren és Barentu közötti úton, Eritréában. Az Etiópiával kirobbant határviszály után az EU segítette az ország talpra állásában

erőforrások szűkösségéről, akár a feltörekvő országok gazdasági növekedéséről és a gazdasági válság következményeiről, az uniós fejlesztési együttműködésnek folyamatosan igazodnia kell az új kihívásokhoz és lehetőségekhez.

A 2011-ben elfogadott Változtatási program olyan stratégia, amely a szegénység csökkentését az uniós segélyezés módjának érdemi megváltoztatásával szeretné elérni. E változtatások többek között a következők:

- Differenciálás: kettős szempontrendszer érvényesítése a segélyezésben, azaz azok az országok kapnak támogatást, ahol a fejlesztési segély várhatóan a legnagyobb hatással lesz, és ahol a legnagyobb szükség van rá. Azt, hogy melyik a támogatás leghatékonyabb módja, az adott ország helyzete alapján kell meghatározni.
- Az uniós tevékenységeket országoként legfeljebb három ágazatra kell összpontosítani.
- Az uniós koordinációt javítani kell annak érdekében, hogy a fejlesztési támogatás minél nagyobb hatást és minél jobb eredményeket érjen el.
- Az emberi jogoknak, a demokráciának és a felelősségteljes kormányzásnak még nagyobb hangsúlyt kell kapnia, ahogy az a közelmúlt észak-afrikai és közel-keleti eseményeiből tanulságként levonható.

Kitartó küzdelem a nagyobb hatékonyságért

A millenniumi fejlesztési célok a fejlesztési együttműködésért folyó európai munka központi elemeként annak legfontosabb célkitűzéseit testesítik meg. A célok elérésében a szükséges források mozgósítása jelenti az egyik nehézséget. Az ENSZ ennek érdekében 2002-ben nemzetközi fejlesztésfinanszírozási konferenciát rendezett a mexikói Monterreyben, ahol a résztvevők elfogadták a Monterreyi Konszenzust. Ebben az állam- és kormányfők kötelezettséget vállaltak arra, hogy a fejlesztés finanszírozásához az összes (hazai és nemzetközi, állami és magánszférabeli) forrást mozgósítják, és jelentősen növelik a fejlesztési segély összegét.

Az EU azóta évről évre felülvizsgálja a fejlődő országoknak nyújtott kollektív hozzájárulását.

Változtatási program: az EU válasza az új kihívásokra

A fejlesztési célkitűzések teljesítéséhez az uniós szakpolitikáknak lépést kell tartaniuk a globális környezet gyors ütemű változásaival. Legyen szó akár a természeti

- Még inkább támogatni kell az inkluzív és fenntartható növekedést, ami egyfelől megkínálja a magánszektor fejlődésének ösztönzését, másfelől aktívabb szerepvállalást tesz szükségessé az olyan stratégiai fontosságú ágazatokban, mint a mezőgazdaság és az energia.
- Fokozni kell az uniós politikák közötti koherenciát, hogy a fejlesztési szempontok az uniós fellépés minden területén érvényesüljenek. Az EU ennek köszönhetően kellő figyelmet tud fordítani például a fejlesztés és a kereskedelem közötti kapcsolatra.

Nagy remények, magas tétek

Bár a mélyszegénységben élők aránya a fejlődő országokban 1990 és 2005 között 46%-ról 27%-ra csökkent, világszerte még mindig nagyjából 1,2 milliárd ember él a nemzetközileg megállapított szegénységi küszöb alatt, azaz napi 1,25 dollárnál kevesebb jövedelemből. Ezek a számok az elért reménykeltő előrehaladást éppúgy tükrözik, mint a még előttünk tornyosuló problémák súlyát.

A milleniumi fejlesztési célok elfogadása után több mint egy évtizeddel sok országnak sikerült kilábalnia a szegénységből és a konfliktusokból, sőt, néhányan közülük ma már dinamikus gazdasággal büszkélkedő, felelősségteljes nemzetközi adományozóknak számítanak. Sok ország azonban sajnálatos módon még lejjebb csúszott a mélyszegénység, a belső konfliktusok és a bizonytalanság lejtőjén, és esetenként állampolgáraik alapvető jogait sem biztosítják.

A szegénység azonban messze nem az egyetlen probléma. A közelmúlt forradalmi eseményei – különösen a Földközi-tenger térségében lezajlott tüntetéssorozatok – arra hívták fel a figyelmet, hogy a fejlődésnek az emberi jogok és szabadságok védelmével párhuzamosan kell haladnia. Az EU fejlesztési politikájának minden vetületébe beépíti ezeket a kérdéseket.

Az Unió külön figyelmet fordít a legkiszolgáltatottabb helyzetű országokra: a fejlesztési segély közel felét az instabil államokra fordítja. A válság sújtotta országokban, ahol a világ legkiszolgáltatottabb népcsoportjai élnek, a segélyezésnek mindinkább a béketeremtést és az államépítést kell szolgálnia ahhoz, hogy a lehető legjobb és legnagyobb hatást érje el. Válságok, konfliktusok vagy természeti csapások után minden donornak gondoskodnia kell a humanitárius segély és a fenntartható fejlődéshez nyújtott támogatás közötti zökkenőmentes átmenetről és arról, hogy a koordináció fokozásával elősegítse a stabilitás megteremtését. Az instabil államok javát szolgáló ezen új megállapodás egyik legfontosabb partnere az EU.

Integrált fellépés a szegénységből való felemelkedés érdekében

A fejlesztési politika több olyan globális kérdést is érint, amelyek megoldásán az EU és partnerei közösen munkálkodnak. Akár az éghajlatváltozás vagy a biztonsági kérdések (például a terrorizmus vagy az emberkereskedelem), akár a migráció vagy az energiabiztonság a téma, a fejlesztési együttműködés szerte a világban, minden téren kedvező feltételeket teremt az EU fellépéséhez.

A fejlődő országokkal folytatott együttműködés abban is szerepet játszik, hogy az EU-nak sikerüljön elérnie az elkövetkező évekre kitűzött növekedési céljait. A fejlődő országokkal és a feltörekvő gazdaságokkal ápolt partnerség – az Európa 2020 stratégiával összhangban – kedvező feltételeket teremt az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedéshez. A jólét fellendítése, valamint a nyílt és tisztességes piacok létrejöttének támogatása a partnerországok és az EU számára egyaránt gazdasági előnyökkel jár.

A támogatások megvalósításában létfontosságú a hatékonyság. Az EU arra törekszik, hogy összehangolt uniós fellépés révén a lehető legjobban használja fel a rendelkezésre álló forrásokat.

© Európai Unió/Natalia Lazarewicz

Az Unió Szudánnal folytatott együttműködésének fő célja a kárenyhítés, a helyreállítás és a fejlesztés összekapcsolása – ezt valósítja meg abban az észak-dárfúri menekülttáborban is, ahol a kép készült

Milyen eszközökkel él az Európai Unió?

Testre szabott módszerek

Az EU a rászoruló országok segélyezésében különböző stratégiákat ötvöz. A segélyhez a kedvezményezettek nagyrészt projektek, támogatások és szerződések révén, esetenként pedig ágazati és költségvetési támogatások formájában juthatnak hozzá.

• Projektek, támogatások és szerződések

A projekt előre meghatározott célok elérése érdekében, meghatározott időn és költségvetési kereten belül végrehajtott tevékenységek sorozata. A támogatás szervezetek számára vagy az általuk kezdeményezett projektekhez nyújtott közvetlen pénzügyi hozzájárulás. A támogatásokat pályázati felhívások útján osztják ki a legalkalmasabb jelölteknek. A szerződéseket szolgáltatásokra, árubeszerzésre vagy építkezésekre irányuló közbeszerzési eljárások útján ítélik oda.

• Költségvetés-támogatás

A költségvetés-támogatás a partnerország államkincstárának nyújtott pénzügyi transzfer, amely intenzív politikai párbeszéd eredményeként valósul meg. A költségvetés-támogatáshoz a folyósított összeg hatásának értékelésére és javítására irányuló intézkedések is társulnak. A partnerségen és a kölcsönös felelősségvállaláson alapuló költségvetés-támogatás fontos eszköz a partnerország fejlesztési stratégiáinak finanszírozásában. A segélyek folyósítása igazodik az adott ország által meghatározott szükségletekhez, miközben külön hangsúlyt helyez az adott ország által kidolgozott stratégiákra.

Az országok akkor részesülhetnek költségvetés-támogatásban, ha elkötelezik magukat az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság mellett, és teljesítik a feltételül szabott szigorú követelményeket, többek között az államháztartás igazgatása terén.

• Ágazati támogatás

Az EU által nyújtott fejlesztési támogatás jelentős része a partnerországok különböző ágazatait – például az energia, a mezőgazdaság vagy az oktatás területét – célozza. Az ágazatok fellendítése a partnerországok által indított programok pénzügyi támogatása révén valósul meg. A finanszírozás történhet az ágazati költségvetés támogatásával, pályázatok és szerződések útján, vagy a különböző donoroktól származó források összefogása által is.

A moldovai Căzănești-ben élő
Lida és Alina az ország
szociális szolgáltatásainak
fejlesztéséhez nyújtott uniós
támogatás két
kedvezményezettje

Horizontális és vertikális megközelítés

Az uniós fejlesztésfinanszírozási mechanizmusok hatóköre vagy földrajzilag, vagy tematikusan van meghatározva. A 2014 és 2020 közötti időszakra három földrajzi és három tematikus eszköz határozza meg azt, hogy hol és hogyan kell elkölteni a pénzt.

A fejlesztési finanszírozás zömét a földrajzi szempontok szerint meghatározott eszközök nyújtják.

- Az afrikai, karibi és csendes-óceáni (AKCS) országoknak, valamint a tengerentúli országoknak és területeknek nyújtott segély fő eszköze az Európai Fejlesztési Alap.
- A Fejlesztési Együttműködési Eszköz a Latin-Amerikával, Ázsiával, Közép-Ázsiával, a Közel-Kelettel és Afrika déli részével folytatott együttműködésre terjed ki. Az eszköz globális problémákkal foglalkozik öt tematikus program keretében. A tematikus programok a következő területekre irányulnak: környezetvédelem, nem állami szereplők szerepvállalása, élelmezésbiztonság, migráció, valamint az emberi és társadalmi fejlődés.
- A többi szomszédos országgal folytatott együttműködéshez az Európai Szomszédsági Eszköz nyújt finanszírozást.

Ezeket az eszközöket a fejlődő országok mindegyike előtt nyitva álló tematikus eszközök egészítik ki, mégpedig az alábbiak:

- A demokrácia és az emberi jogok európai eszköze az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét, a demokrácia és a jogállamiság támogatását szolgálja.
- A stabilitás és a béke elősegítését szolgáló eszköz válsághelyzetek idején a biztonságot erősíti, majd a stabilitásba való átmenetet támogatja.
- A Nukleáris Biztonsági Együttműködési Eszköz a nukleáris biztonság, a sugárvédelem és a vészhelyzeti felkészültség területével foglalkozik.

Az Unió tematikus programjai ösztönzik a civil társadalom és a helyi önkormányzatok részvételét a fejlesztési együttműködésben.

Jobban, gyorsabban, többet: a segélyezés és a fejlesztés hatékonysága

A fejlesztési politikáról szóló európai konszenzus meghatározza azokat a közös elveket, amelyek lehetővé teszik, hogy az EU és tagállamai a komplementaritás és a hatékonyság szellemében hajtsák végre fejlesztési politikáikat.

Az EU a segélyezés minőségét a 2005-ös Párizsi Nyilatkozatban és a 2008-as accrai cselekvési programban nemzetközileg elfogadott, majd a pusznai magas szintű fórum által felülvizsgált konkrét célértékek segítségével ellenőrzi. A 2011-ben tartott pusznai találkozó létrehozta egyszersmind a hatékony fejlesztési együttműködésre irányuló globális partnerséget is.

A Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet Fejlesztési Támogatási Bizottságának (OECD-DAC) tagjaként az EU nemzetközi fórumokon is aktív szerepet vállal, hogy javítsa a fejlesztési együttműködés hatását. Az Unió ambiciózus célokat tűzött ki a globális fejlesztési segítségnyújtás hatékonyságának növelése érdekében, és e célok eléréséhez megreformálta a segélyek folyósításának módját.

A globális fejlesztési együttműködésben a segélyezés hatékonyságával foglalkozó negyedik magas szintű fórum jelentette a fordulópontot, amelyet 2011-ben a dél-koreai Puszanban tartottak. A fórumon több mint 160 ország kormánya mellett nemzetközi szervezetek, a civil társadalom és a magánszektor képviseltette magát. A résztvevők több elvről, célról és kötelezettségvállalásról is megállapodtak, hogy hatékonyabbá tegyék a fejlesztési együttműködést, így a „kizárólag segély” hozzáállástól sikerült továbblépni az átfogóbb, a fejlesztés valamennyi szereplőjére kiterjedő szemléletre.

Az EU úgy határozott, hogy a közvetlen kollektív ellenőrző intézkedéseiben két kezdeményezésre helyezi a hangsúlyt:

- Az uniós átláthatósági garancia célja, hogy a segélyekről naprakész, könnyen hozzáférhető és nemzetközileg összehasonlítható információt nyújtson. Ennek érdekében már az Európai Bizottság és több uniós ország is bevezette a segélyezési információk közzétételére vonatkozó, világszinten elfogadott közös előírásokat, így részletes és aktuális információt közölnek arról, hol és hogyan költik el a segélyezésre szánt összegeket.

- A közös programozás célja, hogy a partnerországok fejlesztési tervére az EU közös európai választ adhasson, amelybe a munkamegosztás is beletartozik. Az EU és tagállamai közösen döntenek el, hogy melyik donor melyik ágazatban fejtsse ki a tevékenységét, ezáltal pedig javul a segély hatékonysága és eredményessége. Az EU egyszerre tölti be a koordinátor és a segítő szerepét. Az Unió már több mint 20 országban folytat közös programozást, és tervei szerint azt további 40 partnerországra szeretné kiterjeszteni. Ha ez megvalósul, a közös programozás több mint 60%-át fogja lefedni azoknak a partnerországok által programozható támogatásoknak, melyeknek kezelését az uniós intézmények végzik.

Ebben a nemzetközi folyamatban a következő lépés a hatékony fejlesztési együttműködésre irányuló globális partnerség első magas szintű ülése lesz. A 2014 áprilisában, Mexikóban sorra kerülő eseményen a résztvevők a kötelezettségvállalások terén elért eredményeket fogják számba venni, de a kezelendő kihívásokat és a végrehajtás felgyorsításának lehetőségeit is meg fogják vitatni.

Az uniós fejlesztési politika és a tagállamoknak a fejlődő országokkal folytatott kétoldalú együttműködése kölcsönösen erősíti egymást. A fejlődő országokra más uniós szakpolitikák is hatással vannak, ezért ezeket is össze kell hangolni a fejlesztési politikával.

Az uniós fejlesztési együttműködési politika kialakítása és a segítségnyújtás partnerországokban való megvalósítása a Bizottság EuropeAid Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóságának a feladata. A külkapcsolatok és a fejlesztési együttműködés közötti összhang megerősítése érdekében az Európai Külügyi Szolgálat (EKSZ) arra törekszik, hogy valamennyi politikáját és intézkedését összehangolja a fejlesztési célkitűzésekkel.

Az EU 140 küldöttséget és irodát tart fenn világszerte, amelyek amellet, hogy képviselik az EU-t a fogadó országban, a fejlesztési és együttműködési programok kezeléséért is felelnek. Egy-egy konfliktus vagy természeti csapás után például a helyi uniós küldöttség a sürgős szükségletek kielégítése érdekében akár át is csoportosíthatja a segélyezési prioritásokat.

A szakpolitika meghatározásában, végrehajtásában és a segélyezés felügyeletében az EU együttműködik a nemzetközi szervezetekkel, amelyek hálózatai és szakértelme jól kiegészítik az uniós erőforrásokat. A legfontosabb szervek és csoportosulások közé tartozik az ENSZ, az OECD, a Világbank, a G8-ak és a G20-ak. Az EU emellett rendszeres párbeszédet folytat más fontos hagyományos donorokkal (pl. az Egyesült Államokkal, Japánnal és Koreával), és egyre nagyobb mértékben a feltörekvő gazdaságokkal is.

A civil társadalom szerepe

A fejlődő országokban működő civil társadalom az adományozók egyik fontos partnere. A nem állami szereplők közé tartozhatnak például a nem kormányzati szervezetek (NGO-k), a szakmai egyesületek, a szociális partnerek, az egyetemek és a média. Ezek általában szoros kapcsolatban állnak a helyi közösségekkel, így a donorok a segítségükkel jobban fel tudják mérni a helyiek szükségleteit. Ennek következtében a stratégia kialakításában és a segélyezés programozásában is egyre nagyobb részt tudnak vállalni.

Ha a civil társadalom nagyobb szerepet kap a fejlesztésben, azzal a helyi felelősségvállalás is erősödik.

Az EU külön programokat hozott létre, hogy javítsa a menekülttáborokban a reprodukciós és a gyermekegészség helyzetét, így például Thaiföldön is

Hogyan közelíti meg az EU a kérdést?

A szavaktól a tettekig

Ahogy a millenniumi fejlesztési célok teljesítésének 2015-ös határideje közeleg, jól látható, milyen mértékű és ütemű előrelépést sikerült megvalósítani az elmúlt 12 évben.

Az ENSZ 2012. júliusi jelentése szerint már eddig is számos fontos cél teljesült:

- a mélyszegénységben élők száma a felére csökkent, sőt, valamennyi régióban visszaszorulóban van;
- felére esett vissza azoknak az aránya, akik nem jutnak hozzá jobb minőségű ivóvízforráshoz;
- javultak a nyomornegyedekben élő több mint 200 millió ember életkörülményei – ami a 2020-as cél kétszerese;
- az alapfokú iskolákba immár ugyanannyi leány iratkozik be, mint fiú;
- a gyermekek és az anyák halálozási aránya egyre gyorsabban csökken.

Az EU oroszlánrészt vállalt ezeknek az eredményeknek az elérésében. Akár az egészségügyi, az oktatási vagy a közúti infrastruktúrába való beruházásról, akár a mezőgazdaság finanszírozásáról van szó, az uniós támogatás kézzelfogható előrelépést hozott. Az EU 2000 óta több mint 13 millió gyermek általános iskolai beiratkozásához járult hozzá, és több mint 18 millió gyermek kanyaró elleni védőoltását fedezte. Az uniós fejlesztési segélyeknek köszönhetően háztartások milliói csatlakozhattak a víz- és csatornahálózathoz. Mivel egyes célok, így az éhínség visszaszorítása és a csatornázás továbbra is háttérbe szorult, az EU 2011 szeptemberében úgy határozott, hogy az AKCS-csoport legelmaradottabb országaiban további 1 milliárd eurót fordít e célok támogatására.

Az EU a tagállamaival együtt a világ legnagyobb donora az energiaellátás területén is: eddig több millió embert segített hozzá fenntartható energiához. A fejlődő országok éghajlatváltozással szembeni felkészülésének finanszírozásához szintén az EU járul hozzá a legnagyobb mértékben. Az Unió az egész világon hozzájárul a biológiai sokféleség megővéséhez, védelmet nyújt az országoknak a természeti csapásokkal szemben, és – többek között az illegális fakitermeléssel szembeni fellépésnek köszönhetően – javítja az erdők védelmét.

Testre szabott támogatás

Az uniós támogatás a fejlesztési együttműködés valamennyi területének szükségleteihez képes igazodni. Több olyan programot és kezdeményezést támogat egyszerre, amelyek nem egy országnak vagy ágazatnak, hanem egy-egy régióknak kedveznek. A regionális együttműködés a határokon átnyúló kihívások, például az éghajlatváltozás vagy a kereskedelem kezelésének hatékony módszere. A tematikus hatókörű globális kezdeményezéseket az EU mindig a helyi adottságok figyelembevételével hajtja végre.

A világ legkevésbé fejlett országainak négyötöde – legnagyobb részben afrikai országok – az AKCS-országok csoportjába tartozik. A régióknak jutó uniós támogatás oroszlánrésze az Európai Fejlesztési Alapból származik, amely a 2008 és 2013 közötti időszakban összesen 22,7 milliárd eurót bocsátott rendelkezésre a térség támogatására.

A két kontinens közötti együttműködéshez az EU–Afrika közös stratégia biztosít keretet. A felek 2007-ben állapodtak meg egy közös Afrika–EU stratégia létrehozásáról, amely minden ágazatban meghatározta az elérendő célokat. A stratégia azáltal, hogy mérhető célokat határoz meg és figyelemmel kíséri a megvalósítás előrehaladását, nagyban hozzájárul a millenniumi fejlesztési célok megvalósításához. Az európai és az afrikai partnerek több konkrét célt is meghatároztak például annak érdekében, hogy 2020-ra mindkét kontinensen megbízható, biztonságos, megfizethető és éghajlatbarát energetikai szolgáltatások működjenek.

A Kenyában, Nairobi térségében működő „Munkáért élelmiszert” projekt keretében a rászoruló vízhez juthatnak az állattenyésztéshez és növénytermesztéshez

Egyiptomnak már sikerült elérnie azt a célt, hogy minden gyermek részesüljön alapfokú oktatásban

Ázsiában a gyors ütemű fejlődésnek köszönhetően jelentősen visszaesett a szegénységi ráta, a régióban él azonban még így is a világ szegényeinek kétharmada. Emiatt olyan differenciált megközelítésre van szükség, amely különbséget tud tenni a szegény országok és a feltörekvő gazdaságok között. A feltörekvő gazdaságokkal ápolts kapcsolataiban az EU segélyadományozó helyett egyre inkább stratégiai partnerként vesz részt, és az ezen országok által elért előrehaladásban is ebbéli minőségében játszott szerepet. A 2007 és 2013 közötti időszakban az Ázsiával folytatott regionális együttműködésre előzetesen előirányozott összeg 775 millió euró volt.

Az Unió a szomszédságpolitikában is igyekszik a „segély helyett együttműködés” elv felé haladni. Az európai szomszédságpolitika a környező országokat támogatja, hogy az uniós határokon túl is fokozza a jólétet, a biztonságot és a stabilitást. Erre a célra a 2007 és 2013 közötti időszakban közel 12 milliárd eurót szánt az EU.

A földközi-tengeri régióban kitört tüntetéssorozatokra reagálva az EU új szemléletet alakított ki, hogy támogassa a politikai részvételre és a szabadságra vonatkozó követelményeket. Az instabil országok segélyezésében ugyancsak nagy szerepe van az EU-nak (a teljes uniós segély 50%-a). Vészhelyzet esetén elsőként a sürgős szükségletekkel kell foglalkoznia, ugyanakkor a humanitárius válaszlépések és a fenntartható fejlődés közötti összhangot is biztosítani kell.

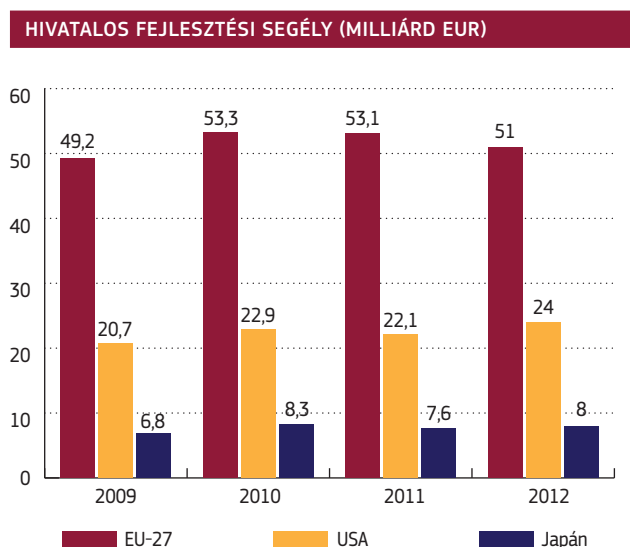
Latin-Amerikában az EU a legfőbb adományozó, a második legnagyobb külföldi befektető és kereskedelmi partner. A milleniumi fejlesztési célok terén a régióban elért előrehaladást, különösen az alapfokú oktatásban való részvételt tekintve sikeresnek bizonyult ez a partnerség. A megoldásra váró kérdések közé tartoznak még az egyenlőtlenségek, az infrastruktúra hiányosságai és az ivóvízhez való hozzáférés. A Latin-Amerikának jutó uniós finanszírozás összege éves átlagban 500 millió euró. A támogatásban nagy hangsúlyt kap a társadalmi kohézió, a regionális integráció, a jó kormányzás és a fenntartható fejlődés.

Út az önálló boldoguláshoz

Az élelmezésbiztonságtól a környezeti problémákon és a társadalmi szempontokon át egészen az emberi jogokig az EU bármely területen kész beavatkozni, ahol arra szükség van, és ahol ezzel érdemi eredményt tud elérni.

Demokratikus kormányzás – a fejlesztési együttműködés egyik legfontosabb prioritása.

A kormányzás javítása érdekében az EU az elmúlt években sikeresen ötvözte a partnerországokkal folytatott politikai párbeszédet, az ágazati támogatást és a figyelemfelhívó tevékenységeket. Az EU által kezelt fejlesztési forrásokból egyedül 2010-ben 1,5 milliárd euró jutott a kormányzást támogató intézkedésekre.

2012-ben az EU volt a világ legnagyobb segélyadományozója. A 2012-ben nyújtott segély összege, ha kevéssel is, de elmaradt a 2011. évitől, mert míg néhány uniós ország növelte a segélyezésre fordított összeget, mások a válság miatt csökkenteni kényszerültek azt

A világ egyik legkevésbé fejlett országában, Sierra Leonében található Gola-erdő nemzeti parkjának biológiai sokféleségét az Európai Unió támogatásával sikerül megőrizni

Mezőgazdaság és élelmiszerbiztonság – az EU kiemelten fontosnak tartja a szegénység és az éhezés felszámolását. Az Unió évente 600 millió eurót fordít arra, hogy az emberek világszerte hozzájussanak az alapvető élelmiszerekhez. Ezt a támogatást az EU a válsághelyzetekben nyújtott humanitárius élelmiszer-szegély felett nyújtja az arra rászoruló országoknak. A 2009-ben indított, 1 milliárd eurós költségvetésű élelmiszer-finanszírozási eszközéből az EU eddig több mint 50 millió embernek nyújtott támogatást. A 2004–2010-es időszakban az Unió megközelítőleg 24 millió embert látott el vetőmaggal, szerszámokkal, készpénzzel és élelmiszerekkel, hogy kilábalhassanak a szegénységből. A mezőgazdasági kistermelők termelékenységét és a vidéki közösségek rugalmasságát egy fenntartható, a fejlődő országok valós körülményeihez igazodó mezőgazdasági modell elterjesztésével lehetne tovább fokozni.

Kereskedelem – a kereskedelem az utóbbi évtizedben emberek millióinak segített kiemelkedni a szegénységből. Az EU biztosítja a legtöbb kereskedelmi célú támogatást, és piaca a világon a legnyitottabb fejlődő országok felé. Az általános vámkedvezmény-rendszer 176 fejlődő ország és terület áruinak számára biztosít csökkentett vámtarifákat. Az uniós támogatás arra szolgál, hogy elősegítse az AKCS-országok beilleszkedését a világ gazdaságba. Az EU-val kötött gazdasági partnerségi megállapodások jó eséllyel fellendíthetik az adott ország helyi gazdaságát és a növekedést. Ezek a megállapodások túlmutatnak a szabadkereskedelmi megállapodásokon abban a tekintetben, hogy szem előtt tartják az adott ország társadalmi és gazdasági helyzetét, és segítséget nyújtanak a megállapodás végrehajtásához. A gazdasági partnerségi megállapodások mellett, hogy megnyitják az uniós piacokat, az AKCS-országoknak akár 25 évet is biztosítanak arra, hogy piacukat megnyissák az uniós behozatal előtt.

Kereskedelem a növekedés szolgálatában a leginkább rászoruló országokban

Ahhoz, hogy a legkevésbé fejlett országok a nemzetközi kereskedelmi rendszer teljes értékű résztvevőivé váljanak, kereskedelemösztönző támogatási stratégiájában az EU külön figyelmet fordít az igényeikre. Nem hiába, ugyanis ezek az erőfeszítések is hozzájárultak ahhoz, hogy megtörténjen a változás: 2000 és 2008 között az említett országokban 325 dollárról 625 dollár fölé emelkedett az egy főre jutó GDP. Az EU 2012-ben olyan terveket terjesztett elő, amelyek lehetővé teszik, hogy a legkevésbé fejlett országok maradéktalanul élhessenek a nyitott piacok előnyeivel. Ez hozzásegíti majd őket ahhoz, hogy leküzdjék a kereskedelem előtt tornyosuló akadályokat, megfeleljenek a nemzetközi előírásoknak, és fejlesszék a vállalkozási környezetet.

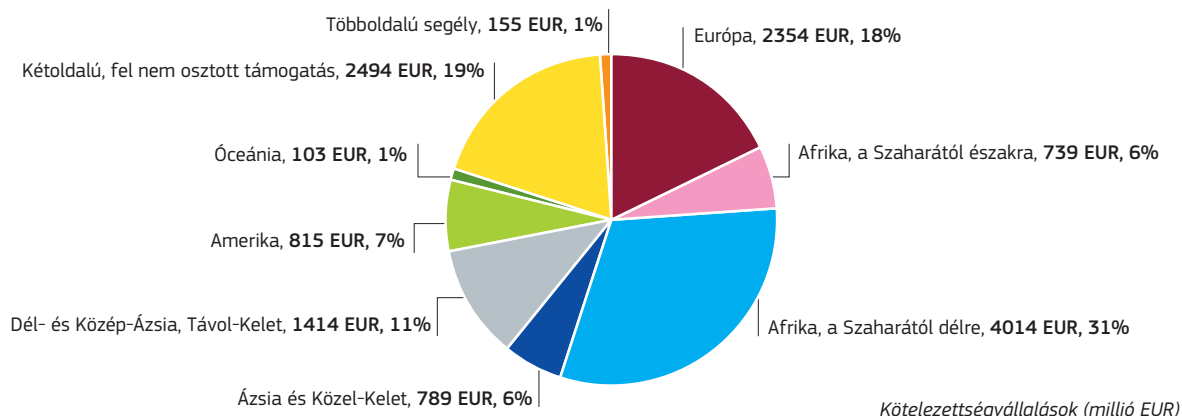
Víz és energia – 2004 óta a fejlődő országokban több mint 70 millióan csatlakozhattak az ivóvízhálózathoz, és 24,5 millió ember jutott megfelelő köztisztasági létesítményekhez. Az uniós vízellátási és csatornázási programok költsége csaknem eléri az évi 400 millió eurót. Ezek a programok segítik az ivóvíz-ellátási és szennyvízelvezető rendszerek létrehozásához szükséges infrastruktúra megépítését és az alapvető köztisztasági és higiénés feltételek megteremtését.

Mivel az energiaszegénység továbbra is égető probléma az egész világon, az EU a fejlődő országokban komoly beruházásokat eszközöl az energiához való hozzáférés, a fenntarthatóság és a biztonság területén. Egyedül 2010-ben összesen 319,49 millió eurót szánt energiatermelésre és -ellátásra. Ezek az erőfeszítések most kezdenek megtérülni. Az AKCS-országokban, ahol a legégetőbb ez a probléma, 2007 és 2011 között 15 millió kedvezményezett jutott hozzá a korszerű energetikai szolgáltatásokhoz.

Gyermekek fogmosás közben – uniós egészségügyi projekt a közép-amerikai Nicaraguában

A FEJLŐDŐ ORSZÁGOKNAK NYÚJTOTT UNIÓS SEGÉLYEK REGIONÁLIS MEGOSZLÁSA 2012-BEN

Fenntartható energiát mindenkinek!

Miután az ENSZ útjára indította a „Fenntartható energiát mindenkinek!” (SE4ALL) elnevezésű kezdeményezését, az EU is fejlesztési politikájának kiemelt prioritásai közé emelte ezt a célkitűzést. 2030-ra három elemből álló célt tűzött ki:

- mindenki számára biztosítani kell a hozzáférést a modern energiaszolgáltatásokhoz;
- meg kell kétszerezni az energiahatékonyság javulási rátáját;
- a duplájára kell növelni a megújuló energiák arányát a globális energiaszerkezetben.

A „Fenntartható energiát mindenkinek!” című 2012-es uniós csúcstalálkozón José Manuel Barroso, az Európai Bizottság elnöke bejelentette, hogy az EU a fejlődő országoknak nyújtott támogatás keretében 2030-ig további 500 millió ember számára biztosítja az energiához való hozzáférést.

szakpolitikájába. Ez a stratégia közvetlenül hozzájárul a millenniumi fejlesztési célok egyikének, a környezeti fenntarthatóságnak a biztosításához. Az e téren elért eredmények közé sorolhatjuk az erdőirtás visszaszorítását, a nyomornegyedek állapotának javulását és a biztonságos ivóvízhez való könnyebb hozzájutást. A megoldásra váró környezeti problémák azonban így is súlyos terhet jelentenek. Az EU a 2011–2013-as időszakra körülbelül 517 millió eurót különített el e stratégia céljaira.

Környezet és természeti erőforrások

A világ legszegényebb országai vannak a legjobban kitéve a környezeti veszélyeknek, köztük az éghajlatváltozás hatásainak. Ezeket az országokat súlyosan érinti a természeti erőforrások kimerülése. Az EU a fenntartható fejlődés legelszántabb nemzetközi támogatójaként már az összes fontosabb többoldalú környezetvédelmi megállapodást ratifikálta. Külön stratégiában foglalkozik azzal, hogy a természeti erőforrásokkal való gazdálkodást beépítse a szegénység felszámolását célzó

Vízvételi hely Pápua Új-Guineában. A fejlődő országokban ma is probléma a tiszta ivóvízhez jutás

Haiti élelmezésbiztonságának javítása a szigetet sújtó katasztrófa után

Haiti a világ egyik legszegényebb országa. Amikor az országot 2010 januárjában erős földrengés rázta meg, a csapás nyomán a már fennálló élelmezési válság sohasem látott méreteket öltött. A magas importárak és a hurrikánok sora miatt elszenvedett mezőgazdasági veszteségek együtt súlyos következményekkel jártak az élelmezésbiztonságra.

A helyzeten sokat javított az az uniós finanszírozású projekt, amelynek keretében 300 000 vidéki háztartás életét sikerült egy kicsit könnyebbé tenni Haiti északkeleti tartományában. A projekt keretében kifejtett tevékenységek célja a mezőgazdaság fejlesztése és diverzifikálása, a vízgazdálkodás és az akvakultúra javítása volt.

A kezdeményezés hatalmas változást hozott a helyi lakosság életében. A 692 víztartály és 2550 gabonasiló építése mellett a program munkatársai vetőmagokat is osztottak, aminek köszönhetően jelentősen javult a terméshozam és az emberek megélhetése.

„Ha az embernek aszály idején nincs vízgyűjtője, az egész termése odavész” – mondja Gédéon Richè, a projekt egyik kedvezményezettje. „A vízgyűjtőnek köszönhetően most jó a hozam, van zöldségünk, és ez a családomon sokat segít.”

Az ENSZ Élelmezéstudományi és Mezőgazdasági Szervezetével partnerségben végrehajtott projekt a 2009 és 2011 közötti időszakban összesen 9,6 millió euró uniós támogatásban részesült.

Létfontosságú gondoskodás a kazahsztáni újszülöttek és kismamák számára

Miután Kazahsztán 1991-ben elnyerte függetlenségét, az egészségügyi szolgáltatások állami finanszírozásának csökkenése nyomán az ellátás színvonala zuhanni kezdett. Ennek következtében évente több ezer csecsemő és kisgyermek hal meg a megfelelő ellátás hiányában, és az édesanyák egészségi állapota is komoly problémát jelent.

Az EU úgy határozott, hogy célirányos támogatást nyújt annak érdekében, hogy a kismamák és csecsemőik magas színvonalú terhes- és gyermekgondozásban részesülhessenek. Az Unió e projekt keretében segítséget nyújtott a kazah egészségügyi minisztériumnak az anyai és gyermekegészségre vonatkozó nemzeti stratégia kidolgozásában.

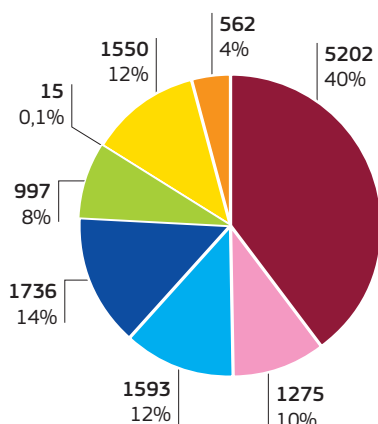
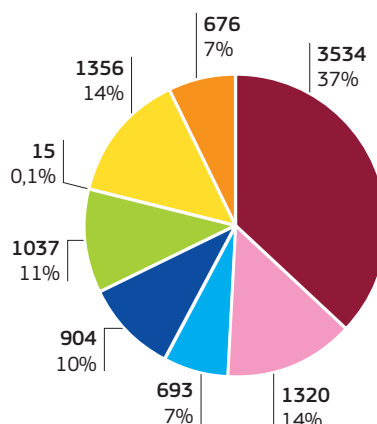
A reformfolyamat, melyben a családok, a közösségek és az egészségügyi szolgáltatók is szerepet kaptak, iránymutatások bevezetését eredményezte a leggyakoribb problémák és komplikációik kezeléséhez. Az egészségügyi szolgáltatók képzésben részesültek és tanácsokat kaptak.

A módszer eredményesnek bizonyult: javult az anyáknak és gyermekeknek nyújtott egészségügyi ellátás színvonala és hatékonysága, az egészségügyi szolgáltatók az ellátás későbbi fejlesztése érdekében további kapacitásokkal bővültek, a családok és a közösségek pedig nagyobb részt vállaltak az anyák és gyermekek egészségi állapotának javításában.

„A gyermekbetegségek integrált kezelésének egyik előnye a sok közül az, hogy megtanuljuk, hogyan kerülhet közelebb az orvos a beteghez” – hangsúlyozza Polina Slugina, az oszakarovi körzetben dolgozó gyermekorvos.

A gyermekhalandóság csökkentésére és az anyai egészség javítására vonatkozó millenniumi fejlesztési célt Kazahsztánban egyelőre nem sikerült teljesen megvalósítani.

A FEJLŐDŐ ORSZÁGOKNAK NYÚJTOTT UNIÓS SEGÉLYEK ÁGAZATI MEGOSZTLÁSA, 2012

2012-es kötelezettségvállalások
(millió EUR)2012-es kifizetések
(millió EUR)

- Szociális infrastruktúra: oktatás és egészségügy, víz, kormányzás és civil társadalom, egyéb
- Gazdasági infrastruktúra és szolgáltatások: közlekedés, távközlés, energia, egyéb szolgáltatások
- Termelés: mezőgazdaság, erdőgazdálkodás és halászat, ipar, bányászat és építőipar, kereskedelem és idegenforgalom
- Több ágazatra kiterjedő/átfogó: környezetvédelem, egyéb
- Költségvetés-támogatás, élelmiszersegély, élelmiszerbiztonság
- Adóssággal kapcsolatos intézkedés
- Humanitárius segítség: vészhelyzet-reagálás, újjáépítés, kárenyhítés és helyreállítás, katasztrófaregelőzés és felkészültség
- Egyéb/fel nem osztott támogatás: adminisztratív költségek, megjelölés nélkül

Mikrofinanszírozás Afrikának: nagy hatás – kis hitelekkel

A mikrofinanszírozás lényege, hogy a szegények könnyebben juthatnak kezdőtőkéhez. Ahhoz azonban, hogy a mikrofinanszírozási intézmények az afrikai gazdasági fejlődés egyik eszközeként kamatoztatni tudják a bennük rejlő lehetőségeket, kockázatkezelési és átláthatósági előírásaikat korszerűsíteniük kell. Az EU a Smartrac kapacitásfejlesztési program támogatásával nyújtott segítséget az afrikai mikrofinanszírozási intézményeknek kockázatkezelési és -ellenőrzési képességeik javításához.

A Smartrac a fenntarthatóság, a gazdálkodás, az elszámoltathatóság, a kockázat, az átláthatóság, a biztosítás és a megfelelőség szavak angol megfelelőinek kezdőbetűiből alkotott betűszó. A programnak az volt a célja, hogy a hitelfelvétel megkönnyítése érdekében a helyi mikrofinanszírozási szolgáltatókat know-how átadásával eredményesebbé tegye. A program több kockázatkezelési eszközt is a mikrofinanszírozási intézmények és a helyi szolgáltatók rendelkezésére bocsátott.

A vállalkozás rendkívül sikeresnek bizonyult. A 12 támogatott mikrofinanszírozási intézmény szolgáltatásait nagyjából 700 000 alacsony jövedelmű ügyfél tudta igénybe venni. A támogatást igénybe vevő szolgáltatók növekedési rátája 4% és 160% között mozgott.

A projektben Angola, Gambia, Ghána, Kenya, Malawi, Nigéria, Ruanda és Tanzánia vett részt. Az uniós hozzájárulás összege 2006 és 2009 között 348 000 euró volt. A mikrofinanszírozás terén az Európai Unió és az AKCS-országok közötti együttműködés keretét jelenleg az AKCS/EU mikrofinanszírozási program (2010–2014) biztosítja. Az együttműködés partnerei közösen dolgoznak a szegények szükségleteihez igazodó, befogadó pénzügyi rendszerek kialakításán a növekedés erősítése és a javak jobb elosztása érdekében.

Kitekintés

Céljaink valóra váltása

Az uniós fejlesztési segély összege és hatékonysága az évek során folyamatosan nőtt. Mivel a válság szinte minden ország gazdaságát súlyosan érintette, a hatékonyság és az elkötelezettség egyidejű fokozása most különösen fontos. A segélyösszegek növelése nemcsak az Európai Unió állhatatos szolidaritásáról tesz tanúbizonyságot, hanem hosszú távú befektetést is jelent számára.

Az EU az uniós országokat arra sarkallja, hogy fokozzák erőfeszítéseiket a kitűzött cél érdekében, vagyis hogy az általuk hivatalos fejlesztési segélyezésre fordított összeg 2015-re elérje a bruttó nemzeti jövedelmük 0,7%-át.

A Változtatási program a nagyobb hatékonyság érdekében konkrét intézkedéseket határozott meg, így például azt, hogy a jövőben a leginkább rászoruló országokra, az instabil államokra, a növekedésorientált ágazatokra, a jobb munkamegosztásra és a jobb kormányzásra kell helyezni a hangsúlyt. A Változtatási program megvalósítása egy újabb lépés a méltányosabb világ felé vezető úton.

A millenniumi fejlesztési célok megvalósításának 2015-ös határideje utáni fejlesztési politika szerepéről folytatott tárgyalások lehetőséget kínálnak a globális együttműködés részleteinek pontosabb kidolgozására. Az Európai Bizottság „Méltó életet mindenkinek” című szakpolitikai javaslata nyomán 2013 júniusában az EU álláspontot fogadott el, amelyben hangsúlyozta, hogy a 2015 utáni fejlesztési politikának fokoznia kell a nemzetközi közösség elkötelezettségét a szegénység felszámolása és a fenntartható fejlődés iránt.

Kenyai gazdálkodó, a zöldség- és gyümölcságazat fenntartását és fejlesztését szolgáló uniós támogatási rendszer kedvezményezettje

Ennek érdekében az új keretnek biztosítania kell az alapvető életszínvonalat, támogatnia kell a befogadó és fenntartható növekedést, hozzá kell járulnia a természeti erőforrások fenntartható kezeléséhez, biztosítania kell a jog, a méltányosság és egyenlőség érvényesülését, és figyelembe kell vennie a konfliktus sújtotta instabil országok sajátos helyzetét – e kiemelt szempontok már a 2015 utáni folyamattal foglalkozó 2013-as Európai Fejlesztési Napok alkalmával is nagy hangsúlyt kaptak. Az EU 2015 utáni időszakra is ambiciózus célokat kíván maga elé tűzni, és kiemelt feladatának tekinti, hogy az uniós prioritások minden megfelelő fórumon hangsúlyt kapjanak.

A világ egyik legszegényebb országával, Gambiával folytatott uniós együttműködés egyik kiemelt célja a vidékfejlesztés

További információk

- ▶ **EuropeAid Fejlesztési és Együttműködési Főigazgatóság:** http://ec.europa.eu/europeaid/index_hu.htm
- ▶ **Capacity4dev.eu – a fejlesztés mellett elkötelezett közösség összefogása:** <http://capacity4dev.ec.europa.eu>
- ▶ **Európai Külügyi Szolgálat:** http://eeas.europa.eu/index_hu.htm
- ▶ **Humanitárius segély és polgári védelem:** http://ec.europa.eu/echo/index_en.htm
- ▶ **Kérdése van az Európai Unióról? Forduljon a Europe Direct szolgálatához:** 00 800 6 7 8 9 10 11 vagy <http://europedirect.europa.eu>

